

15 september 2016

CONCORD Sveriges rekommendationer inför revideringen av European Consensus on Development

Revideringen av EU:s utvecklingspolicy, European Consensus on Development, utgör en viktig möjlighet att anpassa och förnya EU:s utvecklingspolitik i flera avseenden och i skenet av de åtaganden som gjorts bland annat inom Agenda 2030. De tre dimensionerna av hållbar utveckling, social, miljömässig och ekonomisk, behöver ligga till grund för politiken, tillsammans med ett starkare rättighetsperspektiv där jämställdhet och jämlikhet särskilt bör lyftas fram. EU bör höja sin ambitionsnivå när det kommer till att uppfylla det fördragsbundna åtagandet om att göra hela EU:s politik samstämmig med en hållbar utveckling. EU behöver också respektera åtagandena om utvecklingseffektivitet. Vi ser revisionen som ett tredelat uppdrag: dra lärdom och bygga på de långsiktiga visionerna i EU Consensus från 2005, anpassa och justera policyn utifrån de åtaganden som gjorts sedan 2005, såsom antagandet av Agenda 2030 och Addis Abeba Action Agenda samt göra prognoser för och adressera utvecklingen de kommande 15 åren.

EU:s nya utvecklingspolicy bör tydliggöra målsättningar och principer som ska gälla för både EU och dess medlemsstater, med utgångspunkt i åtagandena som unionen gjort genom Agenda 2030.

CONCORD Sverige ser att Sverige bör driva följande centrala komponenter och perspektiv:

- **En samstämmig politik för hållbar utveckling** (Policy Coherence for Sustainable Development, PCSD) måste vara en utgångspunkt, och uppfylla och bygga vidare på redan gjorda åtaganden. Det måste finnas mekanismer för att samordna arbetet mellan generaldirektorat, göra konsekvensbedömningar och hantera målkonflikter, som alla syftar till att alla politikområden bidrar till en hållbar utveckling, och som ett minimum inte medför negativa konsekvenser för människors möjlighet att förverkliga sina rättigheter och de tre dimensionerna av hållbar utveckling.
- **Rättighets- och fattigdomsperspektivet** måste utgöra två huvudprinciper och återspeglas genom hela policyn. Fattigdomsbekämpning inom ramen för en hållbar utveckling måste vara huvudmålet, i enlighet med Lissabonfördraget. EU har en viktig roll, och bör stärka sitt åtagande på ett sådant sätt att mänskliga rättighetsprinciper och standarder – såsom de fastslås i FN-konventioner och andra internationella ramverk – styr allt EU:s arbete, inte bara utvecklingssamarbetet. Ett rättighetsperspektiv innebär att EU måste adressera maktstrukturer i samhället och stötta människor på lokalnivå för att möjliggöra för dem att utkräva sina rättigheter och främja jämlikhet och minskade orättvisor mellan folk och länder.

En viktig princip kopplad till rättighetsperspektivet är att bistånd inte ska kunna användas till unionens egna intressen. Detta är särskilt viktigt med anledning av de oroande tendenserna just nu där länder i EU och kommissionen tagit flera initiativ för att använda biståndsmedel för säkerhetsåtgärder samt kontroll av migration och försvårande av asyl.

- **Agenda 2030** är mer än en uppsättning mål och EU Consensus måste därför inte bara inkludera agendans mål och delmål, utan också reflektera agendans centrala principer. Följande tre huvudprinciper bör genomsyra EU:s politik:
 - **Lämna ingen utanför ("leave no one behind")**: EU Consensus måste säkerställa att den på ett fullständigt sätt hanterar orättvisor och ojämlikhet mellan och inom länder och att EU:s bistånd främst fokuserar på att nå de mest utsatta och marginaliserade människorna. Detta inkluderar – men är inte begränsat till – kvinnor, barn, HBTQ-

personer, människor med funktionsnedsättning, minoritetsgrupper och människor som lever i extrem fattigdom.

Ingen hållbar utveckling utan jämställdhet: I den reviderande versionen av EU Consensus vill vi se stärkta och utvecklade åtaganden om jämställdhet och kvinnors och flickors rättigheter, inklusive sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. Den nya policyn måste säkerställa att EU:s arbete fokuserar på att bidra till förändring som är transformativ och att jämställdhetsarbetet sker genom såväl policydialog, mainstreaming och genom specifika insatser baserat på fördjupad analys. Jämställdhet och kvinnors och flickors rättigheter måste integreras i hela policyn med specifika åtaganden inom samtliga utvecklingsområden och inte endast som en av flera tematiska prioriteringar. Policyn måste anta ett rättighetsperspektiv och ett intersektionellt perspektiv i relation till jämställdhet och lyfta de områden kopplat till kvinnors och flickors rättigheter där EU har ett mervärde och stark kollektiv röst såsom den universella tillgången till sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter och implementeringen av resolutionerna kopplat till Kvinnor, Fred och Säkerhet. Den nya policyn bör bygga vidare på EU Gender Action Plan 2016-2020, som antogs i oktober 2015, och de rådslutsatser som handlingsplanen härstammar från (Council Conclusions May 2015 on Gender in Development)

- **Balansera de tre dimensionerna av hållbar utveckling:** Genom antagandet av Agenda 2030 har EU åtagit sig att verka för de tre dimensionerna av hållbar utveckling. Detta ställer krav på samverkan och strategier som balanserar dessa. Ingen insats som görs får stärka den ena dimensionen av hållbarhet och samtidigt förvärpa de andra dimensionerna. Miljömässig degradering och den ökade bristen på naturresurser bidrar till fattigdom och konflikter. Utöver detta riskerar klimatförändringar att uttradera alla framsteg i den mänskliga utvecklingen och den påverkar vattenresurser, jordbruk- och landanvändning, tillgång till föda och näring, liksom hälsa negativt. EU bör inkorporera miljömässig hållbarhet i alla sektorer och använda detta revideringen av utvecklingspolicyn till att genomföra åtagandena från Parisavtalet. Dessa innefattar insatser för att begränsa den globala uppvärmningen till max 1,5 grader över nuvarande temperaturnivåer genom satsningar på minskade koldioxidutsläpp och miljömässig anpassning, klimatomfattig återhämtning och stöd vid förlust och skada.
- **Verka för global fred och rättvisa:** EU bör stärka sin roll i arbetet för global fred och rättvisa. Unionen bör använda sitt inflytande och olika instrument för att adressera stater i sviktande situationer, stärka motståndskraften och förebygga konflikter. Detta kräver en ansats som utgår från människan och som är inriktad på de grundläggande orsakerna till fattigdom, att skapa social rättvisa, byggande av demokratiska och välfungerande stater och institutioner, att minimera förekomsten av våld i allmänhet och könsbaserat våld i synnerhet, samt att bygga en samhällskultur med en fredlig övergång från konflikter inom och mellan samhällen. Här är det särskilt viktigt att stödja det civila samhället som en central aktör för en långsiktigt hållbar fredlig och demokratisk samhällsutveckling.
- **Ett effektivt utvecklingssamarbete:** EU har många gånger tagit en ledarroll när det gäller utvecklingseffektivitetsprinciperna, som inkluderar nationellt ägarskap, transparens, ansvarsutkrävande och inkluderande partnerskap. I en uppdaterad utvecklingspolicy bör EU tydliggöra vikten av samtliga principer genomförs, och tillämpa dem i alla former av utvecklingssamarbete. EU får inte kompromissa med utvecklingseffektivitetsprinciperna, som bland annat tydligt förpliktar länder att inte sätta villkor för biståndet gentemot partnerländer. EU och dess medlemsstater bör också tydliggöra hur de kommer att verka för att uppfylla

0,7%-målet med hjälp av tidsplaner, med ett särskilt på stöd minst 0.2 procent till låginkomstländer. Som tidigare poängterats måste biståndet ha ett tydligt fokus på fattigdomsbekämpning och en hållbar utveckling, och får inte användas till andra syften såsom EU:s egna säkerhetspolitiska intressen. Lovvärda initiativ som EU:s gemensamma programmering av biståndet under de senaste åren bör förstärkas, systematiseras och partnerländernas ägarskap stärkas ytterligare. Ett brett och demokratiskt lokalt ägarskap måste bli tydligare i EU:s utvecklingssamarbete, och utifrån detta bör EU:s satsningar på t.ex. "trust funds" och garantifonder, som har sämre mekanismer för insyn och demokratiskt inflytande än biståndet i övrigt, ses över.

- **Hållbar utvecklingsfinansiering:** Biståndsåtagandena utgör tillsammans med t.ex. åtagandena för att bekämpa skatteflykt en del av det bredare åtagandet om utvecklingsfinansiering som senast följdes upp genom Addis Ababa Action Agenda (AAAA). I samband med revideringen av EU Consensus ser vi att frågan om offentlig-privat samverkan, så kallade Public-Private Partnerships (PPPer), och s.k. 'blending', bör hanteras varsamt. Det finns flera invändningar kopplade till denna typ av instrument, framför allt kopplat till graden av additionalitet, fattigdomsminskning och hållbar utveckling som huvudfokus, öppenhet och möjligheten att utkräva ansvar i samband med att dessa instrument används. EU och dess medlemsstater måste utgå från utvecklingseffektivitetsprinciperna i samtliga insatser och för alla aktörer där offentlig medel används i kombination med privat finansiering.
- **Ett nytt synsätt på ekonomisk utveckling:** EU bör se revideringen som en möjlighet att reflektera över vad som ska definieras som framsteg utifrån de tre dimensionerna av hållbarhet och hur dessa ska mätas. Det är allmänt accepterat att majoriteten inom en befolkning inte märker av avkastningen av ekonomisk tillväxt, eftersom den inte fördelas jämnt inom befolkningen. BNP är ett begränsat ekonomiskt välfärdsåtgång, som i vissa fall riskerar att dölja ökade ekonomiska klyftor. EU Consensus bör därför innefatta en vidare definition av ekonomisk utveckling och EU bör ta fram alternativa mått för "välmående", som även reflekterar sociala och miljömässiga faktorer. Faktorer.
- **Gynnsamma förutsättningar för civilsamhällesorganisationer att verka:** Civilsamhället har en central roll att spela när det kommer till att försvara de mänskliga rättigheterna, främja öppenhet, säkerställa politiskt deltagande, och för att nå de mest marginaliserade grupperna. Allt detta är grundläggande förutsättningar för en långsiktigt hållbar, demokratiskt förankrad utveckling, vilket också framgår av Agenda 2030 som betonar att civilsamhället är en central aktör i förverkligandet av agendan. EU behöver därför säkerställa att civilsamhället deltar i utformningen, genomförandet och uppföljningen av politiken som ska bidra till en hållbar utveckling. EU bör stötta både lokala och internationella civilsamhällesorganisationer, i partnerländer och i Europa. EU bör även samarbeta med regeringar i partnerländer för att försäkra att CSO:er kan verka utan begränsningar och uppfylla sina roller. I de alltför många länder där organisations- och mötesfriheten är kringskuren bör EU aktivt använda hela sin verktygslåda av dialog och utvecklingssamarbete för att sätta press för mänskliga rättigheter och stödja utsatta aktivister och organisationer.
- **Migration och utveckling:** EU:s utvecklingssamarbete ska bidra till att öka och ta tillvara på de positiva effekterna som migration kan medföra för såväl den enskilde migranten och för samhället i stort, vilket t.ex. remitteringar och cirkulär migration kan bidra till. EU:s utvecklingssamarbete ska också säkerställa att människor som väljer att migrera ska kunna göra det på ett säkert sätt utan att riskera att få sina mänskliga rättigheter kränkta. Flyktingar måste få det skydd de har rätt till och möjlighet att söka asyl utan att behöva riskera sina liv. Särskilt viktigt är det att uppmärksamma att barn och kvinnor som är särskilt utsatta både som flyktingar och migranter, får sina mänskliga rättigheter tillgodosedda. EU:s bistånd ska

användas till fattigdomsbekämpning inom ramen för en hållbar utveckling, i enlighet med Lissabonfördraget och inte användas för unionens egna intressen. Bistånd får inte utnyttjas för att hantera migrationsströmmar i medlemsländer och det får inte ställas några motkrav för biståndet kopplat till gränskontroller, hantering av migrationsflöden eller avtal om återförande.

I framtagandet av EU:s nya utvecklingspolicy ser CONCORD Sverige det som mycket viktigt att det äger rum en öppen och inkluderande konsultationsprocess baserat på ett utkast till ny EU Consensus. Civilsamhällesorganisationer och andra aktörer har viktiga perspektiv och erfarenheter som vi är övertygade bidrar till en ambitiös och långsiktig utvecklingspolitik. Vi vill också understryka att EU:s utvecklingspolicy endast är ett av flera politikområden som behöver ses över och uppdateras med ambitiösa målsättningar för att unionen till fullo ska spegla åtagandena i Agenda 2030, Addis Ababa Action Agenda, och klimatöverenskommelsen i Paris. En sådan översyn behöver involvera samtliga generaldirektorat och utmynna i en övergripande gemensam strategi som gäller för såväl EU som dess medlemsstater.